

Heksloot nieuws

Jaargang 38 - Voorjaar 2022

Gratie en sierlijkheid verpakt in een wit verenkleed

Kom ook naar de Kennemer Vogeldag op 24 april
Extra hulp voor de scholekster
Boerenbedrijf en natuur gaan goed samen

www.hekslootpolder.nl

Vereniging Behoud
De Hekslootpolder

Inhoud

- 2 Herinrichting Spaarndamseweg
- 3 Van de voorzitter
- 4 Boeren in de Hekslootpolder

Foto: Gardamine via Pixabay

4

Pinksterbloem met oranjetipje

- 6 De Houtrakkerbeemden
- 8 Natuurwerkdagen 2022

Foto: Peter Davids

8

Vrijwilligers zetten vossenrasters uit

- 9 Een ongelooflijk verhaal
- 10 Colofon
- 10 Kennemer Vogeldag
- 11 Scholeksterpopulatie in gevaar
- 12 Natuurweetjes

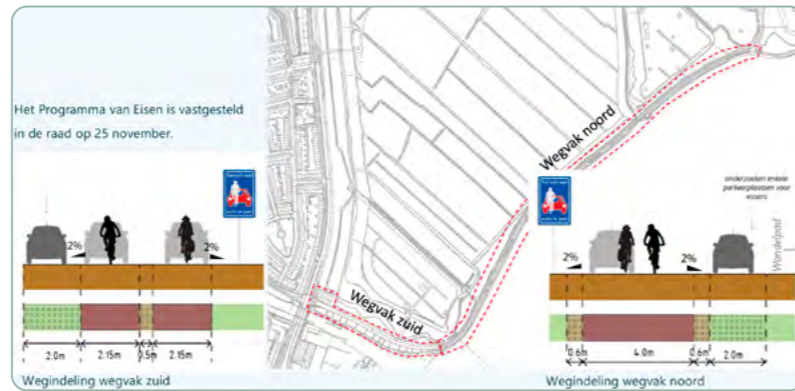

Foto: Kerstin de Haan

11

Scholeksterplateaus

Herinrichting Spaarndamseweg: onze inbreng

De Spaarndamseweg, de weg van Spaarndam tot de Vondelweg, langs de woonboten, gaat over twee jaar heringericht worden. Onze Vereniging was ook in het participatietraject opgenomen en we konden meepraten over de weg naast onze Hekslootpolder.

Participatie is redelijk vrijblijvend, het voortraject van definitieve plannen en inspraak, maar is wel waardevol. Met het projectmanagement, de Gemeente, een delegatie van de woonbootbewoners en nog wat andere groepen, hebben we onze wensen kunnen uiten.

De weginrichting is in 2021 vastgesteld en gaat in de toekomst veiliger en duidelijker worden. Nu rijden er nog vaak auto's tegen de richting in naar Spaarndam en komen er fietsers in het nauw bij de overgang van het asfalt naar de klinkers bij de woonboten. Na de herinrichting moet dat sterk verbeterd zijn.

Vooraf de parkeerplaats bij de hoek van de kruising Vondelweg en Spaarndamseweg tegenover de woonboten is uitvoerig besproken. Daaraan valt ook nog veel eer te behalen. Het parkeren zou wat minder in de berm moeten en de plek zou er wat natuurlijker moeten uitzien, was de algemene mening. Over het grasveld en het voetpad tussen de woonboten en de weg is ook uitvoerig gebrainstormd. Wat zou je daar een leuk gebied van kunnen maken. De definitieve plannen komen

waarschijnlijk pas aan het eind van het jaar en de werkzaamheden pas in 2024, maar we hopen dat onze wensen uitgevoerd worden; het kan erg mooi worden.

Martin van de Pavert

Van de voorzitter

Het broedseizoen staat weer voor de deur, dus moeten een aantal werkzaamheden in de vogelgebieden afgerond zijn. We zijn er bijna.

- **Vossenrasters.** Vooral de vossenrasters plaatsen had een hoge prioriteit en dat verloopt voorspoedig. Na wat jaren proberen denken we dat we de juiste werkwijze hebben gevonden: geen groot raster meer, maar meerdere schrikdraadjes boven elkaar aan de waterkant. Effectief en makkelijker te plaatsen. Dank aan Andries Kamstra en Peter Davids voor het regelwerk en dank aan de boeren in het gebied voor hun ondersteuning. Iedereen trekt gezamenlijk op om de weidevogelstand weer naar historische hoogte te brengen, stapje voor stapje gaan we vooruit.

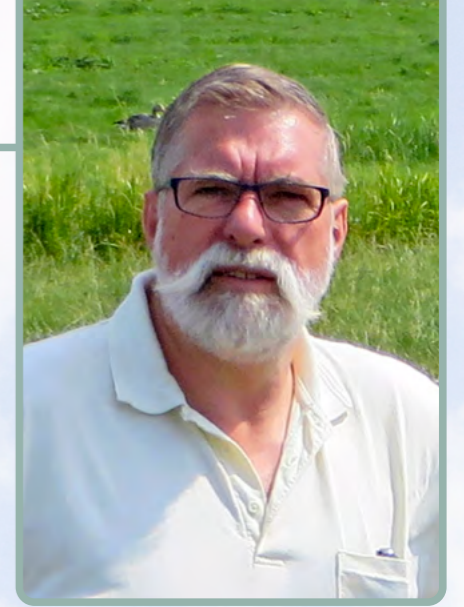
- **Wet- en regelgeving.** In het vorige Hekslootnieuws besprak ik op deze pagina de WBTR, de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen: de nieuwe verplichting voor verenigingen. De wet die bestuurders, penningmeesters en voorzitters laat aangeven hoe zij omgaan met belangenverstremgeling, integriteit en hoofdelijke aansprakelijkheid. Het is een lastig stukje werk gebleken dat meer tijd kost dan verwacht. Daarenboven hebben we als bestuur ook de intentie om voor een ANBI-status te gaan: dat heeft voordelen voor de vereniging en de leden/donateurs. Denk aan de belastingaftrek van giften. Het is een moeizaam en bewerkelijk proces waar we doorheen moeten.

- **ALV verschoven.** Na het afronden van het voorwerk, het beschrijven van de gewenste werkwijze in een stappenplan, moet het bestuur er akkoord mee gaan. Daarna gaan we naar de notaris om het stappenplan in nieuwe statuten te plaatsen. De nieuwe statuten moeten vervolgens door de Algemene Ledenvergadering (ALV) worden goedgekeurd. Zoals gezegd, kost het geheel nogal wat tijd en inzet en daarom

heeft het bestuur bedacht de ALV naar het einde van 2022 te verschuiven. Dan kan de ALV tegelijk de statuten goedkeuren.

- **Skaeve Huse.** Skaeve Huse is eveneens een meerjarentraject. De opvang van minder in een woonwijk passende Haarlammers geeft nogal wat rumoer in de nabije omgeving van de Vergierdeweg: de wijkraad, sportverenigingen en enkele bedrijven waren tegen. Onze vereniging zag de plek ook niet echt zitten: het kan op de rand van een broed- en natuurgebied serieuze problemen geven. De politiek heeft de plek nu definitief bepaald; daar leggen we ons bij neer en proberen mee te denken. Een afgevaardigde van ons bestuur zal zitting nemen in een werkgroep die over de randvoorwaarden gaat praten. Wat kunnen we doen om het succesvol te laten zijn voor de Skaeve Huse-bewoners, de Hekslootpolder en de omgeving? We hopen op een succesvolle samenwerking.

- **Boerderij Noord-Akendam.** Voor de boerderij Noord-Akendam is een andere werkgroep opgericht; daar zullen wij geen zitting in nemen. Het behoud van de boerderij is een van de eisen geweest voor het akkoord gaan met de gebouwtjes van de Skaeve Huse. Als deze groep er eenmaal zit, komt er waarschijnlijk geen andere geldschieter om de vervallen boerderij te

redden. De Gemeente is aan zet en zal er met spoed iets aan moeten doen.

- **Ledenadministratie.** De ledenadministratie en financiële administratie proberen we aan elkaar te knopen om wat eenvoudiger de verzoeken voor de contributie te versturen; het schiet gelukkig op. Ons doel is en blijft zoveel mogelijk leden te hebben, niet om zoveel mogelijk geld binnen te halen. Men neemt een vereniging meer serieus als er veel leden zijn. Daarom houden we vast aan € 5,- voor een lid en € 1,- voor een gezinslid. Meer overmaken is vanzelfsprekend ook goed, we gebruiken dat geld weer voor investeringen en natuurbeheer.

Wellicht tot vervelens toe blijf ik zoeken naar ondersteuning voor het bestuur. U hoeft geen bestuurslid te worden, maar ondersteuning van het secretariaat zou al geweldig zijn. Notulen maken, vergaderingen plannen, deelnemers uitnodigen, enz. We zijn als bestuur een beetje 'overloaded' met vaak administratieve taken. Een proefperiode mag natuurlijk ook. De secretaris wacht al op uw telefoontje of e-mail.

Martin van de Pavert

Foto: Martin van de Pavert

Boeren in de Hekslootpolder, balans tussen bedrijf en natuur

 Als boer in de Hekslootpolder kom ik de mensen van de vereniging regelmatig tegen. Bevlogen mensen die zeer begaan zijn met het voortbestaan van dit prachtige weidegebied. Daar ben ik blij mee. Die betrokkenheid voel ik als een welkome steun.

Natuurgericht boeren

Ik krijg van de vereniging wel eens vragen of ik het beheer van het land meer zou willen richten op natuur. En dan gaat het vooral om zorg voor de weidevogels en de laatste tijd ook wel over kruidenrijk grasland. Daar doe ik in principe graag aan mee. Zo heb ik op een aantal percelen al jaren weidevogelbeheer liggen. Dat houdt in dat ik het pas na 15 juni voor de eerste keer maai. En daar hoort ook een aangepaste, lage mestgift bij. Ook heb ik een perceel waar het beheer is gericht op de botanische waarde, daar komt een heel beperkte mestgift op. Dat aange-

Boerenlandsoorten als Veldzuring, Pinksterbloem, Boterbloem en dergelijke zitten me niet in de weg.

paste beheer gaat om een beperkt deel van het totale grasland in de Hekslootpolder, in mijn geval om 25% van de oppervlakte die ik in deze polder in gebruik heb. Veel meer zou lastig worden, want dan past het niet meer in de

bedrijfsvoering. Want het natuurgerichte beheer betekent dat de grasopbrengst wat lager is en vooral van een mindere kwaliteit. Voor een melkveebedrijf is een goede graslandkwaliteit essentieel, vanwege het feit dat de koeien hoogwaardig voer nodig hebben om een goede melkproductie te behalen.

Extensief bedrijf

Nu is mijn bedrijf bepaald niet intensief, gemeten naar het gemiddelde van de Nederlandse melkveehouderij. Ik heb in

totaal ruim 60 melkkoeien op een oppervlak van ongeveer 65 hectare, gemiddeld nog geen 1 koe per ha. Het gemiddelde melkveebedrijf heeft 1,5 tot 1,7 koe per ha. Het gebruik van het

grasland in de Hekslootpolder is dus al behoorlijk extensief. Met mijn beheer zorg ik ervoor dat soorten als Ridderzuring zich niet uitbreiden. Boerenlandsoorten als Veldzuring, Pinksterbloem, Boterbloem en dergelijke zitten me niet in de weg. Biologen vinden zelfs bijzondere soorten op mijn land, zoals Muizenstaart en Behaarde boterbloem, waarover vorig jaar in dit blad is geschreven.

Inzaaien kruidenrijk grasland?

Vanuit de vereniging kreeg ik ook de vraag of ik er voor zou voelen een perceel in te zaaien met een kruidenrijk graszaadmengsel, zoals dat tegenwoordig makkelijk verkrijgbaar is. Er wordt daarvan gezegd dat dit mengsel de biodiversiteit verhoogt ten opzichte van 'gangbaar grasland'. Ik heb daar mijn bedenkingen bij.

Om in te zaaien moet er ruimte worden gemaakt in de bestaande vegetatie, anders komt het zaad niet op. Daarvoor zou het 't beste zijn om het perceel helemaal zwart te frezen. Voor de bodem betekent dat een revolutie, wat ten koste gaat van het bodemleven. En bovendien,

voor een venige bodem als die van de Hekslootpolder betekent het ook een forse extra oxidatie. Daarmee zakt de bodem en komt een grote hoeveelheid CO₂ vrij: geen gunstige bijdrage aan het klimaatprobleem. Maar ook bij het kruidenmengsel zelf heb ik vragen, ook aan de vereniging. De mengsels, aangeboden onder de naam Pure Graze, zijn samengesteld uit soorten van verschillende landen en streken. Het gaat om ongeveer tien soorten waarvan de belangrijkste zijn: Cichorij, Smalle weegbree, Karwij, Rode klaver, Witte klaver, Rolklaver, Esparcette en Lucerne. Deze soorten hebben weliswaar een gunstige minerale samenstelling voor melkvee (mijn voordeel), maar zijn vaak veredelde varianten van soorten die worden gewonnen in het buitenland (Oost-Europa en Afrika). Ze hebben weinig met de Hekslootpolder-natuur van doen. Bovendien houden ze hier maar kort stand en moet je na 5 tot 7 jaar weer opnieuw inzaaien. Weinig duurzaam dus. Insecten zouden op de nectar van bloeiende planten af kunnen komen, maar dat is dan alleen als snack-voedsel. Als waardplanten (voor

de eitjes, larven en rupsen) komen ze waarschijnlijk niet tot hun recht, omdat 'onze insecten' weinig hebben met deze buitenlandse, veredelde soorten. Dus van mij de vraag: waarom zouden jullie dit soort kruidenrijke graslanden willen?

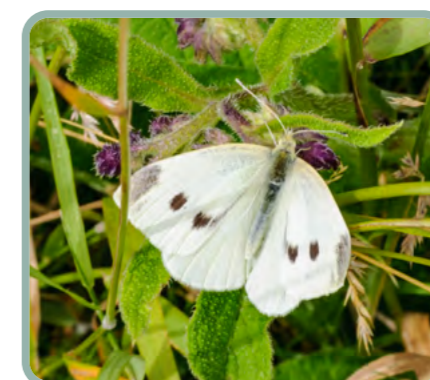
Kruidenmengsels elders

Naar mijn mening kunnen dit soort kruidenrijke mengsels zeker toege-

voegde waarde hebben bij agrarische bedrijven met een intensievere bedrijfsvoering. Er zijn veel bedrijven die regelmatig grasland vernieuwen door het opnieuw in te zaaien, of die gras telen in rotatie met akkerbouwgewassen. Als je in deze situatie voor kruidenrijke mengsels kiest in plaats van voor mengsels die alleen uit raai-grassen bestaan voeg je werkelijk biodiversiteit toe. In de Hekslootpolder hebben we te maken met 'oud grasland'. Een aantal percelen zijn 30 tot 40 jaar geleden opnieuw ingezaaid, maar de meeste percelen hebben een eeuwenoude grasmat. Dit zijn dus de grassen en kruiden die hier gedijen en zich thuis voelen bij onze bedrijfsvoering.

Slotkanten en greppels: aanknopingspunten voor meer natuur?

Door de vragen van de vereniging geprikkeld, ben ik aan het denken wat ik in de Hekslootpolder meer voor de natuur zou kunnen doen. Mij lijkt het mooiste om in te spelen op de natuur zoals die er nu nog is. Dat zouden

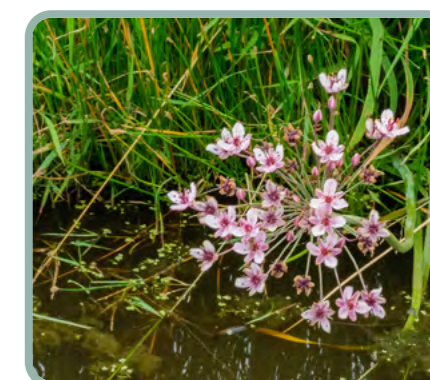
slootkanten en greppels kunnen zijn. Dat zijn stukjes land die vanzelf wat minder intensief worden gebruikt en waar het altijd vochtig/nat is. Ik denk bijvoorbeeld aan er nog beter voor zorgen dat daar geen mest komt, wat voorzigtiger slootschonen en misschien een stukje afrasteren, zodat het vee er niet komt. Het kan aardig zijn als we daar samen met het bestuur van de vereniging en een

 Als je in deze situatie voor kruidenrijke mengsels kiest in plaats van voor mengsels die alleen uit raai-grassen bestaan voeg je werkelijk biodiversiteit toe.

bioloog of ecooloog eens gaan kijken. Naar mijn mening is er voldoende potentie van nature aanwezig en kunnen we beter deze proberen te optimaliseren in plaats van rigoureuus 'vreemde' kruidenmengsels in te zaaien.

Boeren met de natuur

Boeren hebben wat met natuur, eigenlijk leven ze ervan. Met alle kunstmest en mechanisatie is die verhouding hier en daar in de agrarische sector wat zoek geraakt. De beloning is geweest: goedkoop voedsel. Dat voordeel zij de mensen gegund. Nu denk ik dat de boeren in de Hekslootpolder altijd al met bovengemiddelde aandacht voor de natuur hun bedrijf uitgeoefend hebben. Mede dankzij de vereniging

worden we al decennia lang scherp gehouden. Maar ook doordat we zo dicht bij de consument ons bedrijf uitoefenen zijn we ons extra bewust van onze maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Paul Dijkzeul

Het Oer-IJ deels terug in oude glorie: de Houtrakkerbeemden

Achter Spaarndam, richting het havengebied van Amsterdam, heeft Staatsbosbeheer een nieuw natuurgebied ontwikkeld: de Houtrakkerbeemden, ook wel het nieuwe Oer-IJ genaamd. Dit gebied in de Houtrakpolder is dankzij het brakke water uit het Noordzeekanaal een ideaal leefgebied voor de brakwatersteurgarnaal en de driedoornige stekelbaars. En die zijn onweerstaanbaar voor vele soorten en hoge aantallen vogels.

Wat er aan vooraf ging

In 1995 werd binnen het Recreatieschap Spaarnwoude de Westhoffplas aangelegd op de kop van de Inlaagpolder, langs de Ringweg in Spaarndam. Het initiatief kwam van de provincie die verantwoordelijk is voor de aanleg van haar deel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in Noord-Holland. De Westhoffplas wordt gevoed met brak water. Dit komt doordat het naastgelegen Noordzeekanaal en Zijkanaal C zandlagen in de bodem doorsnijden. Door de hoge waterdruk wordt het brakke water van het Noordzeekanaal onder de dijk door in de lager gelegen Houtrakpolder naar boven geperst: 'kwelwater'.

Waarom het nieuwe Oer-IJ?

Duizenden jaren geleden brak de voorloper van het huidige IJ, het Oer-IJ, bij

Castricum door de duinenrij naar de Noordzee, waardoor een tweede verbinding ontstond tussen de Noordzee en de toenmalige Zuiderzee. In die tijd waren er in Nederland veel plekken waar brak water voorkwam met de daarbij behorende flora en fauna. Later werd door mensenhand de verbinding van het

Oer-IJ met de Noordzee weer gesloten en het Oer-IJ grotendeels gedempt. Door de afsluiting van de Zuiderzee met de Afsluitdijk is Noord-Nederland in een eeuw tijd sterk verzoet en maakten de brakwaterplanten vrijwel overal plaats voor zoete soorten. Inmiddels zijn er nog maar weinig plekken in de provincie

Foto's van boven naar beneden: Tom van den Boomen • Dick Bogaards • Jan Dirk Bol

Noord-Holland waar brakke natuur is of ontwikkeld kan worden.

Terugkeer Oer-IJ

Op initiatief van de provincie heeft Staatsbosbeheer het plan ontwikkeld om een deel van de oude stroomgeul van het Oer-IJ weer open te graven en er via een pijpleiding en enkele kanaaltjes brak water naar toe te brengen. Dit om de Noorderakkers in de Houtrakpolder tussen de Middentocht en de Noorderweg om te vormen tot zogenaamd 'ziltoverstromingsgrasland'. Dit grasland bestaat uit vegetatie van grassen, russen en kruiden die in de winter overstromen met brak of zout water. Hiertoe wordt elk jaar vlak voor de winter brak water aangevoerd uit het Noordzeekanaal en het gehele gebied onder een laagje water gezet. Alleen de hoger gelegen gedeelten blijven boven water. In het voorjaar en de zomer drogen de graslanden dan op, zodat er nog alleen brak water blijft staan in de stroomgeul van het Oer-IJ. Deze stroomgeul is in 2019 gegraven. Bij de afvoer van 25.000 m³ grond werden in de bodem oude schelpenlagen aangetroffen wat erop duidt dat hier ooit zeewater stroomde.

Pioniersoorten

De meanderende kreek sluit aan op de in de Houtrakpolder van oudsher aanwezige sloten zodat het brakke water zich makkelijk in het gebied kan verspreiden. Het hele gebied van zilte graslanden omvat ongeveer 45 hectare waarvan driekwart met brak water overstroomt. In de afgelopen winter ontstond er dus een brak meer dat in het voorjaar opdroogde tot het water in het Oer-IJ. Kale oevers blijven dan over waar zich pioniersoorten vestigen als Kluut, Kleine Plevier en Visdief. De hogere delen begroeien al snel en door de vruchtbare grond ontstaan er manshoge vegetaties van grassen en kruiden. Door het gebied jaarlijks te maaien wil Staatsbosbeheer voorkomen dat het gebied dichtgroeit en verruit. Op de hogere delen van de Houtrakkerbeemden ves-

Kleine Plevier op nest

Wezel

tigen zich spontaan struiken en bomen die een schuilplaats vormen voor de al aanwezige wezels en hermelijnen.

Planten - en vogelinventarisaties

Om de ontwikkeling van het gebied goed te volgen worden planten- en vogelinventarisaties gedaan. Wij telden het afgelopen seizoen de aanwezige broedvogels volgens de BMP-methode van Sovon. Daarbij vallen enkele zaken direct op. Allereerst de toename van het aantal watervogels. Acht soorten eenden waren territoriumhoudend in het eerste jaar van de omvorming waaronder enkele zeldzame Rode Lijstsoorten als Slobeend en Zomertaling. Twee soorten ganzen kwamen tot broeden, de algemeen voorkomende Nijlgans en Grauwe Gans.

Verrassend is de vestiging van vijf paar Dodaars, de kleinste futensoort van Nederland, die het brakke water met zijn prooidieren blijkt erg aantrekkelijk vinden. Dodaars leven van insecten, larven, slakken, kreeftjes, garnalen en kleine visjes. Dit voedsel is in het brakke water van de Houtrakkerbeemden ruim voorhanden. Verder zagen we pioniersoorten als Kluut, Kleine Plevier en Visdief, die alle drie voorkeur hebben voor kale, zandige oevers en weinig begroeiing.

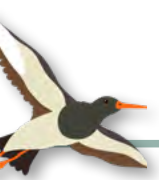
In het gebied zien we gelukkig ook weidevogels. Kievit, Tureluur, Scholekster en Slobeend hebben hier gebroed. Al eerder gevestigde soorten als Graspieper, Veldleeuwrik en de Gele en Witte kwikstaarten nemen in aantallen toe.

Bezoek aan de Westhoffplas

In het gebied zijn onverharde paden aangelegd die buiten het broedseizoen (half maart-half juli) vrij toegankelijk zijn. Ook het bekende Noord-Hollandpad loopt via twee bruggetjes over de Westhoffplas en langs de Houtrakkerbeemden en het Westhoffbos. Bij de ingang van de Vogelkijkhut 'de Kiekendief' aan de Ringweg is een opstelling om je fiets te stallen. Het grote hek met een overstap voor het Noord-Hollandpad kan open (en dicht) om het fietsenrek te bereiken.

Foto's: Jacob Bruin • Trond Giæver Myhre via Pixabay

Boerenleven

Er staan twee boerderijen in het gebied waarvan één nog in gebruik. Hier broeden Spreeuwen, Ringmussen, Boeren- en Huiszwaluwen en een paar Torenvalken in een voor hen opgehangen nestkast. Ook zagen we de Ransuil en Kerkuil. Naast deze toenemende aantallen broedvogels heeft het brakke water ook een grote aantrekkingskracht op veel doortrekkers en wintergasten. We noteerden hoge aantallen Bergeend, Wintertaling, Slobeend, Krakeend, Grauwe en Canadese Gans. In kleiner aantal: Pijlstaart (een eendensoort), Grutto, Kempaans, Witgat, Nonnetje, Middelste en Grote Zaagbek, de laatste drie wintergasten uit Scandinavië.

Maar ook broedvogels uit de omgeving komen graag naar het nieuwe gebied om te foerageren. Veel Lepelaars uit de kolonie aan de Liede in Halfweg komen

met hun jongen in het ondiepe brakke water foerageren op garnalen en stekelbaars, evenals de Grote en Kleine Zilverreiger. Roofvogels als Buizerd, Havik, Sperwer en drie soorten Kiekendieven komen naar het gebied om te profiteren van de hoge aantallen prooidieren als vogels en muizen.

Enkele negatieve aspecten...

Vlak langs de Westhoffplas ligt de A9 tussen Amsterdam en Alkmaar. En dat betekent naast uitstoot heel veel lawaai. Maar meer herrie wordt veroorzaakt door de vliegtuigen naar en van Schiphol. De afgelopen anderhalf jaar waren we verwend door het vrijwel stilvallen van de burgerluchtvaart, maar de intensiviteit is alweer enige tijd teruggekeerd. Dat maakt de natuurbeleving van de mens minder aangenaam. Het gebied is overigens ook niet onomstreden. De gemeente Amsterdam wil

van de Houtrakpolder een strategische reserve maken voor de Amsterdamse Havens. De gemeente Haarlemmermeer, waar het gebied onder valt, en de milieubeweging zijn hier mordicus op tegen. Hoe dit zich in de toekomst zal ontwikkelen is nog allerminst zeker.

Resumerend kunnen we stellen dat de omvorming tot ziltgraslandgebied de Houtrakkerbeemden tot een nog fraaiere natuurgebied heeft gemaakt. Samen met de Westhoffplas en de omringende bossen en de nog vrij originele Inlaagpolder vormt het een prachtig vogelgebied waar veel soorten in hoge aantallen, maar ook vogelaars en natuurliefhebbers van zullen gaan genieten. Wij zullen dit gebied ook de komende jaren inventariseren en daar verslag van doen.

Jacob Bruin en Tom van den Boomen

Voortgang Natuurwerkdagen 2022

Een nieuw jaar en alle standaard natuurwerkdagen gaan weer van start. Het is dan toch wel erg fijn dat we een e-mailbestand hebben met 60 vrijwilligers die hebben aangegeven om zo nu en dan te komen helpen in de natuur.

Terugkijkend naar de afgelopen 1,5 jaar met 10 activiteiten hebben 34 personen van die lijst één of meerdere keren geholpen. Dus vele handen maken inderdaad licht werk! Ook dit jaar hebben we de Kluteneilandjes weer opgeschoond, al was het niet bijster mooi weer. Verder hebben we met 7 vrijwilligers in een zonovergoten polder

de eerste 1.100 meter schrikdraad, lijntjes en ontelbare paaltjes geplaatst langs de Slaperdijkweg. En met 7 man hebben we de wilgen in de voormalige paddenpoel flink gesnoeid. Met hulp van boer Ab Kneppers hebben we de takken afgevoerd naar vogelkijkhut De Steltkluit om daar het scherm mee te kunnen verhogen.

Foto's: Martin van de Pavert

Een ongelooflijk verhaal...

Kunnen zwanen met mensen communiceren?

Dit gaat over iets wat me overkwam, nog voor het tijdperk voor de 'Selfies' en 'Ussies'. Dus... u moet me op mijn woord geloven. Als ik geen getuige had gehad, zou ik ook denken dat dit niet echt gebeurd was, maar dat ik alles gedroomd had.

Op een mooie voorjaarsdag...

Op een zonnige voorjaarsdag reed ik de met de auto over de Osdorperweg richting Halfweg. Dit is een smal landelijke weggetje met aan beide kanten water en een groenstrook. Toen ik de bocht doorkwam moest ik plots stoppen voor twee overstekende zwanen. Maar deze zwanen bleven voor de auto heen en weer lopen, zodat ik niet verder kon. Ik stapte uit om de zwanen naar de kant te dwingen, maar één van de zwanen bleef pal voor de auto staan terwijl de andere naar de kant liep. Met mijn blik volgde ik de weggelopen zwaan die aan de linkerkant het gras was ingelopen, daar bleef staan en mij vragend leek aan te kijken. Ik liep de zwaan een stukje tegemoet en zag in het slootje een stuk of 7 heel jonge zwaantjes in het water zwemmen. Het waterpeil was laag en de wal heel steil. De zwaan keek naar de druk heen en weer zwemmende en piepende kuikens en daarna weer naar mij, en daarna weer naar haar kroost en toen weer naar mij.

Vraag om hulp?

Verbeelde ik het me nu, of leek deze zwaan mij om hulp te vragen? Ik twijfelde even... want ik was me bewust dat het best gevaarlijk is om in de buurt te komen van een zwaan met jongen, dus ik was op mijn hoede. Maar deze zwaan bleef heel rustig staan en ik keek even om naar de andere zwaan die nog steeds midden op de weg stond.

Doordat beide zwanen zo rustig bleven, durfde ik nog wat dichtbij de zwaan aan de waterkant te komen, totdat ik er vlak naast stond en het probleem begreep. De jonge zwaantjes probeerden onbehol-

pen het water uit te komen, maar dat lukte niet. Het water was te diep en de kant te steil; ze konden er niet op eigen kracht uitkomen en het leek erop dat de zwanenouders mij om hulp vroegen.

Reddingsactie

Ik trok de stoute schoenen aan en besloot de zwaantjes uit het water te helpen. Dus knielde ik in het gras en kon net met mijn handen tot aan het water komen. De zwaan stond naast me, terwijl ik het eerste donzige zwaantje uit het water viste. En zag ik het goed? Het leek erop dat de zwaan naast me goedkeurend toekeek! En zo hielp ik 7 heel kleine jonge zwaantjes het water uit. Toen alle jongen op de kant stonden, liep de zwaan met kroost naar de andere zwaan die nog steeds midden op de weg voor mijn auto stond. En zo liepen de zwanenouders, herenigd met hun kroost, naar de rechterkant van de weg en gingen daar weer het water in.

Verbaasd en ongelovig keek ik het gezin na en ook mijn medepassagier had sprakeloos staan toekijken. Hoe kon dit...? Hadden die zwanen écht om hulp gevraagd door maar voor mijn auto heen en weer te blijven lopen zonder naar de

kant te gaan? Ik kán niet anders, dan dit te denken.

Geen droom

Half in shock besepte dat ik een bijzonder moment had mee gemaakt. En... als ik geen getuige had gehad, zou ik later gedacht hebben dat ik dit alles gedroomd had. Maar het is echt gebeurd. Er zijn helaas geen foto's van, want zoals ik zei, niet iedere telefoon was toen nog voorzien van een camera en niet alle bijzondere moment gingen toen op de foto. Dus u moet me op mijn woord geloven.

Nora Leungen

Zwanen in mijn jeugd

In mijn jeugd woonde ik in een dorpje in een stille waterrijke omgeving waar ik veel zwanen meemaakte. Die waren lang niet altijd even vriendelijk. Het woord 'terror-zwaan' komt me niet geheel onbekend voor.

Zo stonden ze een keer voor ons huis op het pad in de voortuin, en waren niet van plan weg te gaan. Ze bliezen en zetten hun vleugels op als ik er langs probeerde te komen, waardoor ik niet weg kon en moest wachten tot ze zelf weggingen. Ik heb dus vaak genoeg zwanen meege maakt die hun vleugels opzetten als je te dicht in de buurt kwam, helemaal als ze jongen hadden. Maar toen eens een zwaan vastzat in een wak in het ijs en zichzelf niet meer kon bevrijden, hebben we ook die zwaan zonder problemen uit het wak weten te redden zonder dat die zich agressief gedroeg. Het is dus maar net in welke situatie je zwanen aantreft... en of ze je als vriend of vijand willen zien. Maar het lijkt er sterk op dat we zonder woorden kunnen communiceren met deze bijzondere dieren.

Ook iets meegemaakt? Stuur het naar redactie@hekslootpolder.nl en wellicht staat uw verhaal een volgende keer in ons blad.

Foto: Kerstin de Haan

Het Hekslootnieuws is een uitgave van de Vereniging Behoud de Hekslootpolder

REDACTIEADRES
redactie@hekslootpolder.nl

SECRETARIAAT
secretariaat@hekslootpolder.nl

LEDENADMINISTRATIE
Obistraat 91, 2022 CJ Haarlem
ledenadministratie@hekslootpolder.nl

BANKREKENINGNUMMER
NL98 TRIO 0320 0897 38

VOORZITTER
Martin van de Pavert
voorzitter@hekslootpolder.nl

REDACTIE
Peter Davids
Kerstin de Haan
Peter van der Mark
Nel Pronk

VORMGEVING + DTP
Nora Leungen

DRUK/VERZENDING
Drukkerij Gravé
3962 MC Wijk bij Duurstede
Oplage: 1.000 ex.

AAN DIT BLAD WERKTEN MEE
Tom van den Boomen
Jacob Bruin
Paul Dijkzeul
Martha van der Lem
Nora Leungen
Martin van de Pavert
Stockfoto's: Pixabay

FOTO OMSLAG
Kerstin de Haan
Zwanenpaar met jongen

Bezoek ook onze site
www.hekslootpolder.nl

Vereniging Behoud
De Hekslootpolder

Zondag
24
APRIL

Kennemer Vogeldag 2022

Op zondag 24 april organiseren wij opnieuw de succesvolle Kennemer Vogeldag bij het Landje van Gruijters en Fort Benoorden Spaarndam. Dat doen we samen met de Vogelwerkgroep en IVN Zuid-Kennemerland.

Het Landje van Gruijters, tussen Spaarndam, Haarlem en Velsbroek, is een uniek vogelparadijs met een afwisselend water-, bos- en cultuurlandschap. Het zijn gebiedjes die redelijk dicht bij elkaar staan en toch elk een eigen karakter hebben. Je ziet er talrijke Grutto's en Kluten, maar ook de Lepelaar en Kempmaan kun je waarnemen. Tijdens de Vogeldag kunnen jong en oud kennismaken met de verschillende biotopen. Wij staan er met een informatiekraam om leden en natuurwerkers te werven.

Fort Noord bekijken

Een bezoek aan het Fort Benoorden Spaarndam is meer dan de moeite waard. Het is een unieke kans, want normaal is het fort voor publiek gesloten. Het fort is onderdeel van de Stelling van Amsterdam en staat op de Werelderfgoedlijst van de UNESCO. In het fort is een tentoonstelling en een voor kinderen en volwassenen spannende ruimte met bijzondere vogelgeluiden. Daarnaast zijn er rondleidingen en vogellezingen. Buiten op het fortterrein zijn er kinderactiviteiten, zoals

vogelringen en het uitpluizen van uilenballen. Daarnaast is er een tovenaars die spannende verhalen vertelt. De kinderen krijgen na elke opdracht een stempel en bij een volle stempelkaart ontvangen ze een Vogeldiploma. Ook rondom het fort is er van alles te doen en zijn er diverse kraampjes.

Vroeg uit de veren

Toegang en deelname aan alle activiteiten is gratis.

- 07.00 uur:** vroege-vogel-fiets-tocht met gids (reserveren: j.stuart@planet.nl)
- 08.00 uur:** de 'Big Sit'-vogeltelling: we noteren alle vogels die langskomen
- 09.30 uur:** alle andere activiteiten

Kom met de fiets. Kom je toch met de auto? Parkeren kan aan de Dammersweg in Velsbroek. De route naar het Fort is aangegeven.

Foto's: Lubos Houska via Pixabay - Benita Davids

Handen-uit-de-mouwen

Scholekster heeft hulp nodig!

Niet alleen Meeuwen, maar ook Scholeksters nestelen op platte daken. Zelf ervaar ik dit in Heemstede waar een paartje al een enkel jaren broedt in de Provinciewijk. De juveniele Scholeksters springen daar van hoge flats, driftig 'fladderend'. Dat gaat soms goed, maar soms ook niet. Dat bevordert dus niet het broedsucces. En wanneer ze die sprong al hebben overleefd, dan wacht hen nog het verkeer en het killersinstinct van de kat.

Populatie in gevaar

Het gaat ook niet goed met de broedpopulatie van de Scholekster in Nederland. Ze zijn bijna overal verdreven. Uit de kuststrook door de recreatie. Uit de weilanden door de boer met mestinjectie en te vroeg maaien. En uit het veld door de vos en andere predatoren, zoals de egel. Sovon laat zien dat de totale populatie Scholeksters is gehalveerd sinds 1990 en dat de broedpopulatie in Nederland sinds 1990 is geslonken tot nog maar 15%. Ons land telt nu nog maar 30.000 Scholeksters. Ook is het broedsucces de afgelopen 10 jaar van 60% gedaald naar 40%. Om een soort in stand te houden is een broedsucces van 60% nodig!

Plateaus voor extra broedsucces

Een scholekster kan wel 30 jaar oud worden, dus een verminderd broedsucces laat in de getalsontwikkelingen lang op zich wachten. Geïnspireerd door een artikel van Landschap Noord-Holland zijn er 6 scholeksterplateaus bij de Klutenplas geplaatst. In het artikel uit mei 2021 had een boer in de Wieringermeer eerst vlotjes aangelegd en was toen op het

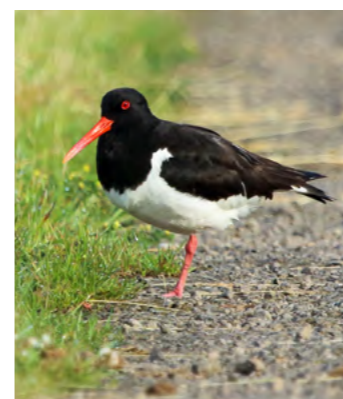
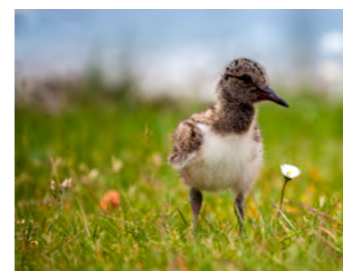
idee gekomen om verhoogde plateaus voor scholeksters te maken opdat grondpredatoren als egels en vos er niet makkelijk bij kunnen. Met wildcamera's had men ontdekt dat de egel één van de grootste predatoren van scholeksternesten was. De actie werkte: er

broeden Scholeksters en zelfs een Visdiefje op de plateaus. Dat kunnen wij ook doen, was de gedachte. Bij de Klutenplas, veilig achter een vossenraster, hebben Robert en Peter met wat huisnijverheid en voor een gering bedrag 6 veilige broedplekken neergezet. De juveniele Scholeksters hoeven niet meer zo'n eind te springen en belanden in een natuurlijke omgeving. Natuurlijker dan in de bebouwde wijken. In het

voorjaar zijn tientallen Scholeksters (Heksloottelling eind februari: 52 stuks) in de Hekslootpolder aanwezig. We hopen dat ze de nestplateaus gaan vinden en gebruiken. Wil je ze volgen? Je kunt ze zien vanuit de vogelkijkhut De Stelkluit. Verrekijker meenemen!

Peter Davids

Foto's van boven> beneden, van links>rechts: Kathy Büscher via Pixabay - Christian Bueltemann via Pixabay - Kerstin de Haan - Peter Davids - Peter Davids - Peter Davids

Natuurnieuws

wist u dat ...

... de jacht op trekvogels steeds verder aan banden wordt gelegd? Dankzij inspanningen van Zuid-Europese Birdlife Partners vond er afgelopen najaar in Frankrijk, Spanje en Portugal geen jacht meer plaats op Zomertortels. Tot voor kort schoten deze landen jaarlijks één miljoen tortels uit de lucht. Geen wonder dat ze uit Nederland vrijwel zijn verdwenen.

... een nieuw rapport van het Wereld Natuur Fonds een unieke kijk op de walvismigratie geeft? Er zijn 845 walvissen gezenderd en er is 30 jaar wetenschappelijk onderzoek gedaan. Niet eerder zijn walvisroutes zo compleet in kaart gebracht. Een van de grootste bedreigingen is verstrikking in visnetten en -lijnen. Er worden veel nieuwe aanbevelingen gedaan om de walvissen te beschermen. Nieuwsgierig? Zie het rapport 'Protecting blue corridors' via www.wwfwhales.org.

... in de Zeeuwse en Zuid-Hollandse Delta voor het eerst deze winter 5 Kraanvogels hebben overwinterd in deze uitgestrekte natuurgebieden? De Kraanvogels profiteren ondermeer van de aanwezige paardenpoep en wisent- en koeienvlaaien die vol zitten met voedzame wormen, kevers en larven. Daarnaast eten ze ook kleine visjes en rivierkreeftjes, grassen en kruiden en allerhande insecten.

... bij tuinvogeltellingen regelmatig bijzondere vogels opduiken? Zo waren er elf tuinen waar de Roerdomp werd gezien en maar liefst 25 tuinen waar de Purperreiger rondstapte. Nog meer Waterrallen werden gespot (32 stuks). Ook de Houtsnip, een doorgaans schuwe bosvogel, duikt regelmatig op in de bebouwde kom. Deze vogel werd 185 keer in de winter in tuinen aangetroffen. Mocht u tot de gelukkigen behoren met een bijzondere vogel in de tuin? U kunt meedoen aan Tuintelling.nl. Meld de vogels daar!

... walvissen een belangrijke rol en een positieve invloed hebben op de gezondheid en productiviteit van oceanen, toerisme en het wereldwijde klimaat? Een grote walvis kan 33 ton CO2 opnemen. Als je dit vergelijkt met 22 kilogram CO2 opslag in één boom, dan staat een walvis gelijk aan zo'n 1.500 bomen.

... elk voorjaar miljoenen amfibieën van hun overwinteringsplaatsen naar hun voortplantingswater trekken? Daardoor vallen er jaarlijks honderdduizenden verkeersslachtoffers. In het hele land zijn honderden vrijwilligers actief om deze amfibieën veilig de weg over te helpen. Informatie over de werkgroepen vind je op de website Padden.nu.

Martha van der Lem

